

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 89b/2022

privind interpretarea articolului 2 din Constituție
(uzurparea puterii de stat)

CHIȘINĂU
29 noiembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 21 iunie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 29 noiembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională, pe 21 iunie 2022, de dl Oazu Nantoi, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții Constituționale să interpreteze noțiunea de uzurpare a puterii de stat din articolul 2 din Constituție și să răspundă dacă entitățile neconstituționale formate în unele localități din stânga Nistrului, care au redactat și au pus în practică un cadru legal și instituțional alternativ, menit să eludeze supremația puterii de stat, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, sunt culpabile *ab initio* de uzurparea puterii de stat a Republicii Moldova.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

4. Autorul sesizării menționează că suveranitatea internă, sau supremația puterii de stat, presupune că în interiorul statului nicio altă formă de putere nu poate fi echivalentă sau superioară puterii de stat. Suveranitatea este exercitată exclusiv de către poporul Republicii Moldova, fie direct, fie prin organele sale reprezentative.

5. Autorul sesizării susține că ocuparea unei părți a teritoriului național de către trupe străine și crearea unor entități neconstituționale în unele localități din stânga Nistrului, cu atribute pretins statale, care refuză să se supună regimului constituțional al Republicii Moldova, generează o stare de incertitudine constituțională. Așadar, autorul sesizării consideră că aceste entități neconstituționale sunt pasibile, prin redactarea și punerea în practică a unui cadru legal și instituțional alternativ, menit să eludeze supremația puterii de stat, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, de răspundere penală pentru uzurparea puterii de stat.

B. Aprecierea Curții

6. Curtea a verificat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei sesizări, stabilite în jurisprudența sa constantă.

7. Potrivit articolului 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, sesizarea privind interpretarea Constituției ține de competența sa *ratione materiae*.

8. De asemenea, conform articolului 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații în Parlament au competența de a sesiza Curtea Constituțională.

9. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că scopul oricărei interpretări a normelor constituționale este să asigure unitatea și perceperea corectă a conținutului și sensului lor. Interpretarea este necesară în cazurile în care incertitudinea nu poate fi soluționată printr-o altă procedură jurisdicțională. Necesitatea interpretării trebuie să fie confirmată prin caracterul neuniform al dispozițiilor constituționale. Având în vedere importanța interpretării dispozițiilor constituționale, Curtea Constituțională tratează sesizările din această categorie cu o exigență deosebită (a se vedea DCC nr. 98 din 6 august 2020, §§ 12-13; DCC nr. 144 din 17 decembrie 2020, § 11; DCC nr. 16 din 2 februarie 2021, § 9).

10. În această cauză, Curtea observă că autorul sesizării a solicitat interpretarea articolului 2 din Constituție, dar nu a demonstrat în ce măsură textul „uzurparea puterii de stat” este neclar și de ce ar fi nevoie de o interpretare din partea Curții. Mai mult, autorul îi adresează Curții o întrebare la care tot el răspunde afirmativ. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că necesitatea interpretării trebuie să fie confirmată prin caracterul incert și neuniform al dispozițiilor constituționale. Prezentarea unor situații fără argumentarea pretensei neclarității a Constituției nu este suficientă pentru inițierea procesului de interpretare a Constituției de către Curte (a

se vedea DCC nr. 96 din 6 august 2020, § 8; DCC nr. 98 din 6 august 2020, § 12; DCC nr. 144 din 17 decembrie 2020, § 12; DCC nr. 16 din 2 februarie 2021, § 11).

11. Așadar, având în vedere faptul că autorul sesizării a solicitat interpretarea Constituției prin prisma unor situații de fapt și nu a îndeplinit cerința motivării caracterului incert și neuniform al dispozițiilor constituționale, Curtea reține că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. b) și 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind interpretarea articolului 2 din Constituție, depusă de dl Oazu Nantoi, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.
2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 29 noiembrie 2022
DCC nr. 160
Dosarul nr. 89b/2022*